SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. XCVIII. No. 207. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 30, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 30-го ЖОВТНЯ 1991. Ч. 207. РІК XCVIII.

Пам'ятаймо про Україну!

УКРАЇНА НЕ ВВІЙДЕ ДО ЗАКОНОДАВЧИХ ОРГАНІВ

Київ (ОБ УНС, Раїса Руденко). — Тут у п'ятницю, 25-го жовтня, на сесії Верховної Ради депутати розглянули і схвалили у першому читанні законопроєкти про прокуратуру України, про статус народного депутата України і про участь України у міжреспубліканських структурах. Депутати постановили не брати участи в неукраїнських законодавчих органах.

Проєкт закону представив на сесії заступник голови Верховної Ради України Володимир Гриньов і в цьому законопроєкті головним аргументом було те, що „Україна не повинна брати участи у політичних об'єднаннях, які призводять до створення нової держави". Як пояснив В. Гриньов, таким об'єднанням є Верховна Рада СССР і тому в її діяльності Україна участи не візьме, а буде лише обсерватором, оскільки цього вимагає нинішня політична ситуація.

Після обговорення, депутати ухвалили постанову, що Україна буде представлена в Москві в ролі обсерватора. З цією метою Президія Верховної Ради України має створити групу з числа народних депутатів і скерувати її до Ради Республік Верховної Ради СССР для обсервування та інформування депутатів Верховної Ради СССР про становище України, яка вирішила бути незалежною, але хоче співпрацювати з республіками на рівноправній базі. Голосувати представники України не будуть.

Політична консультативна рада президента СССР 25-го жовтня провела нараду, учасники якої назвали безперспективними „спроби деяких республік (держав) самим вирішити свої економічні і соціяльні проблеми". Особливе занепокоєння учасників наради викликало становище України щодо створення власних збройних сил. На думку членів політичної консультативної ради президента СССР, такі дії „не можуть залишатися без відповідної реакції Державної Ради СССР".

ДОПОВІДЬ ПРОФ. В. ВАСИЛЕНКА

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку влаштовує доповідь проф. Володимира Василенка, гостя з Києва, дорадника в міжнародних справах для Верховної Ради України та Міжнародної комісії і міністра закордонних справ України, на тему: „Сучасна політична й економічна ситуація в Україні". Імпреза відбудеться у суботу, 2-го листопада, о год. 5-ій вечора в домі НТШ, 63 Четверта авеню, між 9-ою і 10-ою вулицями.

В. Фокін представив програму виходу з економічної кризи

Київ. (ПВ УНС, Раїса Руденко). — Тут на сесії Верховної Ради, у п'ятницю, 25-го жовтня, народні депутати схвалили концепцію про основні напрямки економічної політики України, яку запропонував прем'єр-міністер України Вітольд Фокін. Щоправда, перший варіянт концепції виходу України з економічної кризи, запропонований Фокіним 24-го жовтня, як і промову його на сесії, депутати піддали серйозній критиці.

У тій промові, Фокін сказав, що при сучасній структурі промислового комплексу, розміщенні і стані сировинної бази, народне господарство України не здатне динамічно розвиватися. Понад 80 відсотків промислового виробництва України не має на своїй території закінченого технологічного циклу. Наприклад, на комплектування великовагових автомобілів кременчуцького автомобільного заводу доставляється двигуни, силові передачі та сталь з Росії.

Та взагалі, сказав Фокін, для нормальної діяльности підприємств і організацій України необхідно завезти з інших республік 20 міл. тонн вугілля; 56 міл. тонн нафти і конденсату; 20,000 тонн авіяційної бензини; 100 біл. кубічних метрів природного газу; 11 міл. кубічних метрів дервини; 500,000 тонн паперу та багато іншого. Уряд фактично завершив переговори з усіма республіками з приводу взаємних достав продукції. Лишилося узгіднити розміри і процедури достав, але це йде повільно і тяжко, бо виникають вимоги щодо розрахунків на неєквівалентній, або на валютній основі. Ряд республік використовують своє монопольне становище, коли йдеться про нафту, ліс та бавовну. Представників України просто виганяють з оптових ринків, де здійснюються замовлення продукції та сировини для легкої промисловости на наступний рік. Все це свідчить, що Україна опинилася перед щільною ізоляцією, економічним безладдям і безробіттям.

У зв'язку з цим, Фокін звернувся до тих, хто категорично виступає проти підписання економічного договору, і порадив їм не плекати ілюзій, що, мовляв, Україна справиться сама. Фокін порадив поїхати до шахтарів та металургів Донбасу, машинобудівників Харкова та Львова, до хемічних підприємств у Черкасах та Северодонецьку і послухати думку народу та подумати, як це відб'ється на референдумі.

Протягом години звітував В. Фокін про економічне становище України та про пляни виходу з кризи. З приводу його промови виступили 23 депутати, які критикували його концепцію за те, що нема в ній конкретних заходів і шляхів здійснення та, що він надає надмірно великого значення економічному договорові. Цілий день тривало обговорення програми виходу з економічної кризи, а на вечірньому засіданні депутат України проф. Щербина запропонував В. Фокіну зрезигнувати зі свого становища. Він в імені Народної Ради висловив недовір'я програмі виходу з економічної кризи, запропонованій Фокіном. У заключному слові В. Фокін заявив, що він і Кабінет Міністрів готові працювати в ім'я незалежности України, але для цього потрібний час і відповідні умовини. Поіменне голосування перенесли на наступний день. Вечором того ж дня В. Фокін зустрівся з найбільш радикальним критиками його програми і вони спільно допрацювали її. У п'ятницю, 25-го жовтня, на ранньому засіданні відбулося поіменне голосування і більшістю голосів депутати схвалили проєкт програми виходу з економічної кризи, після чого головуючий Іван Плющ повідомив, що В. Фокін їде до Москви у дуже важливій справі, тобто для зустрічі з представниками Великої сімки.

„ЛЬВІВ'ЯНКИ" В НЮАРКУ

Нюарк, Н.Дж. — 32-ий Відділ Союзу Українок Америки влаштовує концерт тріо бандуристок „Львів'янки", який відбудеться у шкільній залі св. Івана Хрестителя в Нюарку у п'ятницю, 8-го листопада, о годині 7:30 вечора. Вступ — 10 дол., сеньйори — 8 дол., діти — 5 дол.

В КИЄВІ ВІДНОВЛЯЄТЬСЯ КИЄВО—МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ

Київ (УНІАР). — У одному з корпусів військово-політичного морського навчального закладу відбулася презентація Києво-Могилянської Академії та пресконференція з цієї нагоди.

Були присутні та відповіли на запитання журналістів: голова Верховної Ради України Леонід Карвчук, професор Брюховецький, науковці, які розробляли навчальну концепцію Академії, Архиєпископ УАПЦ Антоній, начальник військово-політичного морського навчального закладу адмірал Коровін, народні депутати України І. Салій, П. Кислий, І. Заяць та інші. Академія матиме факультети гуманітарних, природничих і суспільних наук. Передбачено курс теософії.

Право вступу до Києво-Могилянської Академії одержать студенти українських вузів, які вже закінчили три курси навчання. Фінансуватиметься новий учбово-науковий заклад за допомогою добровільних пожертв. Вже переказали на рахунок Академії: концерт „Прометей" — 10 міл. крб., Л. Кравчук — з особистого фонду 300,000 крб. Головною метою Академії названо відродження української духовости та науки і підготову фахівців найвищої якости для української держави.

ВИСТУПИ ТРІО „ЛЬВІВ'ЯНКИ"

Ню Йорк. — Школа Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку влаштовує концерти тріо бандуристок „Львів'янки", лавреата всеукраїнського конкурсу, нагородженого золотими медалями в Україні, випускників львівської та київської консерваторій. В програмі — твори сучасних українських композиторів, українські народні пісні та твори світової клясики. Виступи тріо відбудуться: 1-го листопада — в Ню Йорку, 2-го — в Стемфорді, Конн., 3-го — в Гартфорді, Конн., 8-го — в Нюарку, Н. Дж., 10-го — в Йонкерсі, Н. Й., 12-го листопада — в Норт Роялтон, Огайо.

М. Горинь реорганізовує КҐБ

Донецьке. — Тут 15-го і 16-го жовтня, з метою реорганізації обласного КҐБ в Службу Національної Безпеки України, (СНБУ) перебував народний депутат України Михайло Горинь. Він провів нараду з офіцерами і вищим складом КҐБ, поставив перед ними нові завдання, серед них — розпуск 5-го Відділу КҐБ, що виконував функції політичної поліції. Замість того створюється група для боротьби зі злочинністю, хабарництвом і корупцією.

М. Горинь дав інтерв'ю для телевізії, в якому зазначив, що СНБУ повинна очолювати цивільна **особа**. Акт про державну незалежність України Горинь назвав тільки ескізом, за яким треба будувати державу, а саме, створювати **власну** фінансову систему, валюту, армію. Він підкреслив, що питання про майбутнє Донбасу в незалежній Україні, про „долю російськомовного населення", спотворюють певні сили, яким мир і злагода в Україні не вигідні.

На питання, як він ставиться до того, що Росія не дає Україні дерева, Горинь відповів, що це зразок імперського політикування і взагалі Україні ніхто нічого не повинен давати, а міждержавні стосунки повинні будуватися на взаємовигідній торгівлі.

В Києві буде появлятися журнал „Українська Діяспора"

Чикаґо (ЕУ-Д). — Головний редактор Енциклопедії Української Діяспори проф. Василь Маркусь та директор Інституту Соціології, академік Юрій Пахомов підписали 29-го серпня 1991 року в Києві „протокол намірів" про співробітництво між двома установами.

Згідно з цим, у Києві розпічнеться в 1992 році видання неперіодичного науково-популярного журналу „Українська Діяспора". Журнал охоплюватиме проблеми всієї української діяспори на Заході і Сході, в тому числі і в колишньому СССР. Співредакторами журналу будуть проф. В. Євтух та проф. В. Маркусь, а до редколеґії увійдуть серйозні дослідники діяспори з України та інших країн. Перший випуск вже редаґується і появиться в 1992 році.

Крім цього в „протоколі намірів" зазначено, що співробітники Інституту Соціології Академії Наук будуть включені до підготови матеріялів для Енциклопедії Української Діяспори.

Сторони таксамо погодилися здійснювати наукову співпрацю у проведенні спільних дослідів, семінарів і конференцій, обмін спеціялістами та науковими матеріялами.

Хоч домовлення вже здійснюється, редакція ЕУ-Д та Інститут Соціології підпишуть в 1992 році докладну угоду про співпрацю.

Появилася збірка поезій Г. Черінь п.з. „Квіти добра і зла"

Клифтон, Н.Дж. — Тут, цього року, під еґідою Об'єднання Українських Письменників „Слово" власним накладом автора, опубліковано черговий 238-сторінковий твір письменниці **Ганни Черінь — збірку поезій п.з. „Квіти добра і зла". Обкладинку цього гарного видання в твердій обгортці виконав артист-маляр Темістокль Вирста.**

У слові автора читаємо: „Поезія — мій головний і улюблений жанр. І що ж? Остання книжка позначена 1981 роком. 10 літ минуло з того часу! Отже, в збірці 'Квіти добра і зла' поселилися вірші останніх десяти літ — але не тільки: як видно із дат і настроїв та змісту, тут є і 'старі поезії', які з певних причин не ввійшли в попередні збірки. З яких же то причин? А з тих, що тоді були весна і літо, і хіба можна вводити роздуми про старість, смуток і смерть під такі наголовки як 'Травневі мрії' або 'Зелень моря'? Навіть 'Небесні вірші' були радісні, жартівливі, і смуткові там місця не знайшлось".

Крім останнього твору — за Ганною Черінь велика літературна спадщина, а це „Crecendo". Поезії. Бльомберґ, Заграва, 1949, „Чорнозем". Поезії. Чикаґо, 1962, „Їдьмо зі мною!" Репортажі. 1965, „Вагонетки". Поезії. Чикаґо, 1969, „Травневі мрії". Поезії. Чикаґо, 1970, „Небесні вірші". Поезії і поема — „Добро і зло". Буенос Айрес, 1973, „Хитра макітра". Гуморески. Вінніпеґ, 1974, „Поїзд щастя". Оперета на дві дії". Музика М. Шутя. Чикаґо, 1974, „Слова". Роман у віршах, Чикаґо, 1980, „Зелень моря". Поезії. 1981, „Українська кров". Оповідання. Лондон, 1982, „Їдьмо зі мною!" Подорожні нариси. 1990, та різні видання цього ж автора для дітей.

Книжку в ціні 12-ти дол. можна набути, звернувшись на адресу: H. Pankiw, 652 Norwood St., Port Charlotte, Fl. 33952.

За становище президента України борються п'ять кандидатів

Київ (ПБ УНС, Раїса Руденко). — Тут у Центрльній виборчій комісії 25-го жовтня зареєстровано ще двох кандидатів на пост президента України. Ними стали міністер сільського господарства України Олек сандер Ткаченко і голова Народної Ради академік Ігор Юхновський.

Після реєстрації відбулася коротка пресова конференція, під час якої обидва кандидати заявили, що прагнуть побудови незалежної, демократичної Української держави, подали свої погляди щодо вирішення проблем в Україні, для чого, як сказав І. Юхновський, першочерговим завданням президента має стати децентралізація економіки і масове роздержавлення.

Отже тепер за становище президента України борються: Л. Кравчук, В. Чорновіл, Л. Лук'яненко, О. Ткаченко та І. Юхновський.

Верховна Рада України на кожного кандидата на президента призначила 75,000 карбованців, а також пожертви, які, однак, не можуть перевищувати 150,000 карбованців. Організація має право пожертвувати до 25,000 карбованців, а приватна особа — до 5,000 карбованців. Якщо пожертвувань надійде більше, ніж 150,000, то їх належить повернути тим, хто їх прислав. Отже загальна сума, яку кожен кандидат може використати у передвиборчій кампанії становить 225,000 карбованців.

Гроші зберігаються на спеціяльному рахунку Секретаріяту Верховної Ради України ч. 084120405 у київській міській дирекції Укрсоцбанку МФО 322012, на який можна посилати пожертви. Розпорядником центральних коштів на передвиборчу кампанію є голова Центральної виборчої комісії, а у його відсутності — секретар комісії.

Довірені особи кандидатів на президента на час передвиборчої кампанії звільнені від основних служ бових обов'язків зі збереженням середньої заробітної платні, яка також здійснюється за рахунок фонду на передвиборчу кампанію.

Туркменія проголосила незалежність

Москва. — Згідно з повідомленням пресового аґентства „Ройтерс", у неділю, 27-го жовтня, ще одна із совєтських республік, у цьому випадку Туркменія, проголосила себе незалежною державою, після того, як день раніше, переважаюча більшість голосуючих висловилися у референдумі за виходом із СССР.

ТАСС у своєму звідомленні зі столиці Туркменії Ашхабаду звітує, що „президент Сапармурад Ніязов поґратулював депутатам Верховної Ради Туркменії та всім громадянам республіки з нагоди проголошення Туркменії незалежною демократичною державою".

Цей вчинок Туркменії залишає Росію і Казахстан єдиними двома совєтськими республіками, що не проголосили себе незалежними державами.

Д-Р Я. ДЗИРА В УВАН

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук в ЗСА влаштовує тут доповідь гостя з України, історика та літературознавця д-ра Ярослава Дзири, на тему: „Історія українських імен та прізвищ". Імпреза відбудеться в неділю, 3-го листопада, о год. 2-ій по полудні в будинку УВАН, 206 100-та вул. захід.

В АМЕРИЦІ

КОНҐРЕСМЕН-ДЕМОКРАТ Дейвид Боньор і його колеґи-однопартійці накинулися на президента Буша і законодавців-республіканців, які виступають проти продовження терміну виплати допомоги безробітним. До дебатів демократи приступили рівно через тиждень після того, як Сенат не зміг відкинути вето Президента, яке він наложив на законопроєкт про продовження терміну виплати на 20 тижнів — від 26 до 46. „Ми маємо намір продемонструвати, що Президента не хвилюють проблеми безробітних", — заявив Д. Боньор. „Якщо шановні колеґи з іншої партії підкажуть, де взяти ці гроші, ніхто не буде заперечувати, щоб допомогу платили далі", — відповів Боньорові конґресмен-республіканець з Тексасу Том Дейлі.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ запропонував призначити спеціяльного прокуратора для розслідування обставин розсекречення інформації, яку розповіла Сенатові професор з університету Оклагоми Аніта Гилл, обвинувативши кандидата в члени Верховного Суду Кларенса Томаса. Рішення Буша викликані тим, що хтось із членів сенатської юридичної комісії або службовців їх канцелярій передав для преси звіт ФБІ про перевірку обвинувачень, висунутих Анітою Гилл. „Цю справу треба вивчити і спеціяльний прокуратор повинен мати можливість допитати кожного, кого вважатиме за потрібне", — сказав Президент, натякаючи, що треба допитати і сенаторів. Підозрівають, що звіт ФБІ про обвинувачення судді Томаса передали журналістам співробітники канцелярії одного із трьох сенаторів-демократів — Говарда Меценбавма, Едварда Кеннеді або Пола Саймона.

ВІДНИНІ У совєтсько-американських переговорах у справі нуклеарного роззброєння братимуть участь представники колишніх совєтських республік, на території яких розміщено стратеґічну нуклеарну зброю. До такого висновку, за словами експерта міністерства закордонних справ СССР зі совєтсько-американських відносин Ніколая Спасського, прийшли 11 колишніх союзних республік (крім Молдови і Прибалтійських країн). Було вирішено скоординувати позиції щодо підготови совєтсько-американської зустрічі на високому рівні, яка може відбутися при кінці жовтня. Учасники наради також обговорили справу про відкриття у З'єднаних Стейтах своїх консульств.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ Ню Йорк Маріо Квомо ніяк не може вирішити вступати у боротьбу за Білий Дім чи ні. Виступаючи недавно у Чикаґо, він повідомив, що вирішить цю справу „до кінця листопада". Перші передвибори відбудуться у лютому, і якщо претендент починає боротьбу лише в листопаді, то на підготову залишається менш ніж три місяці. Однак шанси М. Квомо покищо невтішні. Опитування, проведене для газети „Баффало Нюз" Інститутом громадської думки Мейсона-Діксона, показало, що навіть у стейті Ню Йорк президент Буш легко переможе губернатора Квомо, якщо вибори відбудуться сьогодні: 56 відсотків опитаних висловилися за Президентом і лише 31 відсоток — за Квомо.

Б. ЄЛЬЦИН ЗАПОВІДАЄ ДРАСТИЧНІ ЗМІНИ В РСФСР

Москва. — Президент Російської федерації Боріс Єльцин, приготовляючи населення РСФСР до драстичних політичних й економічних змін, закликав усіх до самопожертви і переборення труднощів, які зустрічатимуться на шляху переходу російської економіки у систему вільного ринку. Він заповів також широку реформу свого республіканського уряду. Виголошуючи одногодинну промову на форумі Верховної Ради РСФСР Єльцин заповів знесення контролі цін до кінця цього року, приспішення праватизації землі і малих підприємств, припинення фінансування всесоюзних міністерств і збільшення західньої допомоги для республіки. „Якщо ми увійдемо в цю перемінну фазу тепер, ми бачитимемо конкретні результати осінню наступного року, а вже в 1993 року економіка Російської федерації увійде цілком на нормальні рейки. Якщо, однак, ми будемо відтягати реформи, федерація може попасти у глибоку економічну, а тим самим і політичну кризу", — заявив в дуже категоричній формі Б. Єльцин.

На здивування всіх депутатів Єльцин виявив бажання перебрати також звільнений пост прем'єр-міністра в Російській федерації, щоб мати можливість особисто наглядати за ходом економічних і політичних перемін, які без сумніву наступатимуть в найближчих місяцях. Тим самим він (Єльцин) матиме екзекутивну владу в РСФСР, найбільшій республіці СССР, кажуть політичні спостерігачі, які не виключають також труднощів, що можуть виникнути у зв'язку з перебранням усієї екзекутиви Єльциним. Промовляючи в парляменті перед бюстом творця совєтської держави Владіміра Леніна, який все ще стоїть у парляментарному приміщенні РСФСР, президент Єльцин домагався від Верховної Ради надання для нього більших повновластей, які він, мовляв, використовуватиме в першу чергу для переведення економічної реформи, але більш розважні депутати не виключають можливости, що Єльцин використає ці повновласті для політичних цілей. Наглядним прикладом цього є його спротив щодо відбуття реґіональних виборів в цьому, або весною наступного року. Він заявив, що „ми не можемо тепер дозволити собі на такий „люксус", тобто затрату дорогого часу, тоді коли федерація знаходиться в поганому політичному і економічному стані". Поінформовані особи кажуть однак, що Єльцин побоюється, що у виборах до голосу можуть прийти інші політичні сили, наприклад, комуністи і скрайні фашисти, які бльокуватимуть усі реформи запропоновані Єльциним.

Виглядає, кажуть спостерігачі, що Б. Єльцин і Російська федерація є готові іти самі на реформи, закликаючи до такихже реформ інші колишні республіки неіснуючого Совєтського Союзу. Торкаючись проблеми України, яка проголосила 24-го серпня свою державну незалежність, готується до подібних економічних реформ, грошевої переміни і творення власної армії, Єльцин заявив, що росіяни воліють мати один центральний банк для цілого простору, який користуватиметься рублями, тобто тих республік, що підписали економічний договір. Але у випадку потреби росіяни створять також свій центральний банк і свою власну армію.

ПАНАХИДА В НЮАРКУ

Нюарк, Н. Дж. — Заходом Комітету співпраці комбатантських організацій (І УД УНА, Об. ВУА, Об. УПА, Т-ва УПА) з нагоди відзначення 73-ої річниці листопадового зриву буде відслужена Панахида в неділю, 3-го листопада, о год. 9:30 ранку за всіх поляглих вояків українських армій, в католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку. З цієї нагоди буде переведена збірка під церквами на допомогу укр. інвалідів в Україні. Прохаємо всі комбатантські, молодечі і громадські організації взяти участь з прапорами.

У СВІТІ

В НЕДІЛЮ, 27-ГО ЖОВТНЯ, у Польщі відбулися перші за всю повоєнну історію країни вільні парляментські вибори. На думку спостерігачів, найкращі шанси мав очолюваний Тадеушем Мазовєцьким Демократичний союз. Президент Польщі Лєх Валенса закликав співвітчизників активно підтримати демократичні сили, щоб зірвати спроби комуністів затягнути країну до хаосу.

МОСКОВСЬКИЙ КОРЕСПОНДЕНТ радіо Франс-інтер повідомив, що в середу, 30-го жовтня, після закінчення церемонії відкриття міжнародної конференції в питаннях Близького Сходу в Мадриді президент Міхаїл Ґорбачов поїде до Франції, щоб зустрітися з президентом Франсуа Міттераном. Про тему розмови нічого не сказано.

НА ВИБОРАХ НОВОГО лідера керівної Ліберально-демократичної партії Японії переміг колишній міністер фінансів країни Кііті Міязава. Передбачається, що цей 72-річний політик стане новим прем'єр-міністром Японії, змінивши на цій посаді теперішнього прем'єра Тошіку Кайфу.

ВЕРХОВНА РАДА ЛИТВИ прийняла рішення заснувати в республіці Бюро спеціяльних розслідувань злочинів проти людности, скоєних під час Другої світової війни. Водночас бюро буде розстежувати злочини, здійснені в роки совєтської влади.

В МОСКВІ НА МАНЄЖНІЙ площі відбувся багатолюдний мітинґ протесту проти зниження життєвого рівня. Ціни в столиці зросли в шість разів, а платня лише в 1.6 — 1.8 раза. Представники московських профспілок заявили, що змушені будуть вдатися до страйку, якщо уряд Росії не прийме ефективних заходів для захисту населення.

КЕРІВНИЦТВО Еспанської робітничої партії проголосило саморозпуск і спільний вступ до керівної Соціялістичної партії Еспанії. ЕРП виділилася з Еспанської комуністичної партії в 1982 році.

СПРОСТОВУЮЧИ ПОВІДОМЛЕННЯ інформаційної програми Російської телевізії, нібито РСФСР в недалекому майбутньому стане членом НАТО, заступник голови Державного комітету Росії в оборонних питаннях генерал-майор Алєксандр Цалко заявив, що делеґація російських державних діячів відвідала головну квартиру НАТО в Брюсселі тільки в ролі спостерігачів. Щодо вступу Росії в НАТО, то цей проєкт не є реальний, — сказав А. Цалко.

В НЕДІЛЮ, 27-ГО ЖОВТНЯ, на Філіппіни звалився могутній тайфун. На острої Люзон загинуло щонайменше троє осіб. Швидкість вітру доходила до 230 кілометрів на годину.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Аґресивний мілітаризм чи оборона батьківщини?

У відповідь на пересторогу й погрозу Міхаїла Ґорбачова, щоб союзні республіки, які проголосили незалежність, не творили окремих армій — Верховна Рада України прийняла в минулому тижні закон про створення 400,000-ої армії. Воно потвердило висловлене на цьому місці переконання, що окремі люди і тим паче Верховні Ради перестали вже боятися, не можна їх застрашити, так що зокрема Міхаїл Ґорбачов настільки затратив свій давній авторитет, що його закликів ніхто вже не слухає. Верховна Рада України зробила мудру постанову. Але — як це було з рішенням про незалежність так є й з отим рішенням про армію: від постанови до реалізації — дуже далекий шлях.

Дотеперішні інформації, які дійшли до нас, зокрема широка кореспонденція у „Ню Йорк Таймсі" з 23-го жовтня ц. р., не з'ясували ще багато сутніх подробиць. Наприклад, згадано там про існуючі в Україні союзові війська: які вони за національним складом і чи вони цілістю або частинно ввійдуть в армію України? Чи можна їх демобілізувати, коли Ґорбачов ворожий Україні і транспорт на Сході Европи в руках Москви? Згадано про величезні кошти на збереження такої армії, — що потрібний один більйон дол. на щорічний бюджет оборони. Як розв'язати цю проблему?

У згаданій кореспонденції і в новинці на сторінках „Свободи" названо генерала Костянтина Морозова, теперішнього міністра військових справ, який там же, на залі засідань Верховної Ради заявив, що служитиме Україні. Прізвище цього старшини російського звучання не повинно нікого з нас насторожувати. Ані Українська Галицька Армія, ані Дійова Армія УНР спершу не мала своїх старшин. І в Галичині, і на Наддніпрянщині до 1918 року армія не була у пошані. За царської Росії карали політичних в'язнів засудом „в салдати", як це зроблено з Тарасом Шевченком, а в Галичині матері страшили хлопців, що пішлють їх „до шевця" або — до війська. Під Львовом була Кадетська школа, — ніколи не зголосився ні один українець. Єдиним українцем, який закінчив у Відні високу старшинську школу „Терезіянум", був Любомир Макарушка, пізніший високий старшина в УГА та Дивізії. Єдиним українським генералом у 1914 році був замешканий у Відні Віктор Курманович, а в Галичині найвищий військовий ступінь мав майор Мирон Тарнавський. До УГА треба було брати охочих служити Україні високих австрійських старшин, а до Дійової Армії УНР зголосились колишні старшини російської армії, які покінчили військову академію у Петрограді. Були між ними українські патріоти, але деякі до кінця життя не вивчили української мови.

Нехіть до військової служби з-перед Першої світової війни минулася з відродженням самостійницького руху та хай короткої — власної держави. Постав культ збройної сили із прославлюванням героїв Крут і Базару та Першого зимового походу. До того культу причинилося чимало стрілецька пісня, яка оповила романтикою визвольні змагання. Романтики не було в обох новітніх військових формаціях — УПА і Дивізії. Символом збройної сили став Симон Петлюра і великою загальною пошаною та популярністю втішався полковник Євген Коновалець, — ні один із них не був професійним старшиною і Петлюра був журналістом, редактором „Українская Жізнь" у Москві, Коновалець — правник, резервовий старшина австрійської армії. Але обидва стали звеличниками збройної сили з вістрям проти Москви і тому обидва впали жертвою насланих вбивників, аґентів КҐБ.

Трудно сказати, чи вдасться відродити в Україні культ збройної сили. Одне певне: не буде в Україні ані імперіялістичного мілітаризму, ані самогубного пацифізму. Армія України матиме природне завдання: обороняти свою державу проти ворожих затій. Покищо є ще на території України коло мільйона і 200,000 російського війська і Москва хоче вислати туди ще військові частини з Прибалтики. Поставлено тільки перший крок на довгому і трудному шляху до постання армії.

Михайло Шпонтак

УТВЕРДЖУЄТЬСЯ САМОСТІЙНІСТЬ

Як повідомляють засоби масової інформації, протягом останнього тижня Верховна Рада України двома державницькими актами рішила закріпити демократичну самостійну українську державу. Деякі твердолобі оборонці імперського центру хапаються останньої соломинки і задумали „нову економічну юнію" для захисту і перебудови імперії під якоюсь новою назвою, „Суверенний Союз" чи щось подібне. В поспіху і страху оборонці „єдинонеділимої" не здають собі справи, що інші народи, підкорені колишнім Совєтським Союзом, можуть легко збагнути, що новий економічний союз з спільно-центральним баківництвом, спільною валютою і з спільним економічним простором з однією митною системою — це нові обручі для віднови і підсилення старої імперії з трагічними наслідками для України й інших народів.

Як можна було сподіватись, державні представники народу через Президію Верховної Ради України відповіли рішуче „ні" новому економічному союзові. Кореспондент Френсис Клайнс у „Ню Йорк Таймсі" з 18-го жовтня у своїй статті наводить слова першого заступника голови Верховної Ради України, Івана Плюща з екрану української телевізії: „Історія дала нам можливість стати незалежною самостійною нацією і ми не думаємо залишитись колонією". Речник Верховної Ради України продовжує, що пропонований економічний союз відкриває шлях до нового політичного союзу і спроби шантажу відбудови зненавиджених структур імперського моноліту. Спільні гроші з спільним банківництвом й іншими державними структурами вможливлюють центральним керівникам маніпулювати випуском кількости рублів для потреб центру з великою шкодою для країн економічної спільноти. Тільки через ґрунтовні зміни задуманого економічного domовлення можна сподіватись евентуальної підтримки українського уряду. „Ми ніколи не підвищимо цей союз з його теперішнім змістом і формою", проголосив Іван Плющ після критичного засідання Президії Верховної Ради України в Києві 17-го вересня, злагіднючи атмосферу під натиском оборонців „нового економічного союзу" в Москві та в деяких інших республіках. Тільки через створення власних (українських) грошей, системи банківництва, оподаткування і митної системи та зформування української армії для оборони держави можна буде договорюватись в справі економічних домовлень на базі рівности і взаємної користи.

Довго не чекаючи, 23-го жовтня цього року, засоби масової інформації в тому і „Ню Йорк Таймс" зі статтею Френсиса Клайнса п. з. „Законодавці підтримали створення української армії" принесли нову потішаючу вістку, що Верховна Рада України з переважаючою більшістю рішила створити Українську Армію в числі 400,000 вояків для оборони української держави, з додатковими відділами державної міліції як також для оборони прикордонної митної системи. Голова Верховної Ради, Леонід Кравчук, під гучними оплесками законодавців промував міністра оборони Костянтина Морозова на генерал-полковника українських оборонних збройних сил. Міністер оборони України, мати якого українка, а батько росіянин, зареаґував, „Я служу Україні", а не як досі: „Я служу СССР". Тут можна завважити, що це мудра дипломатія українських керівників державних мужів, що вони іменують на деякі важливі державні пости людей з мішаних подруж, щоб легше здобути льояльність меншин до української держави.

Передбачають, що українська армія буде створена через обов'язковий набір та добровільцями з відділів совєтської армії, які знаходяться на терені України. Військові спеціялісти оцінюють, що кошти втримання задуманих українських оборонних збройних сил виноситимуть можливо до 50 біл., що за теперішнім курсом на чорному ринку рівняється приблизно 1.10 біл. американських долярів. Українські законодавці не оцінили точно коштів, але рішили, що оборона держави повинна виносити 2.8 відс. річного бюджету України.

У процесі утвердження української державности на горизонті далі з'являються імперсько-політичні та економічні труднощі. Після збойкотування Верховнс Ради в Москві, Міхаїл Ґорбачов й інші оборонці центру знову звернулись до Києва з „арґументом", що вони не можуть уявити собі новий Союз без України. Ґорбачов особливо погрожує неросійським республікам, які формують свої власні оборонні збройні сили. Українські державні керівники злагіднюють напружену атмосферу і твердять, що самостійна Україна не думає зривати економічно торговельні угоди з Російською федерацією та іншими республіками колишнього Совєтського Союзу. А сам Боріс Єльцин пильно плекає господарські та індустріяльні зв'язки з Україною.

Українські державні мужі спільно з провідними кадрами на рідних землях з подиву гідною послідовністю утверджують демократичну самостійну українську державу. Володимир Пилипчук, голова економічної комісії Верховної Ради України на громадському форумі у Філядельфії 17-го вересня ц. р. несміливо запропонував, що якби українські поселенці чи еміґранти в діяспорі пожертвували пересічно по 120 дол. до державного фонду України, то такими скромними датками ми у великій мірі допомогли б забезпечити волю і незалежність українського народу. Тут спільна скоординована допомогова акція всіх більших і менших допомогових комітетів і фондів — конечна. Найвища мета — закріплення демократичної самостійної соборної України є всім нам дорога і при добрій волі всіх нас здійснити пропозицію депутата Верховної Ради України В. Пилипчука не буде трудно.

Михайло Бойко

ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІЯЛ УКРАЇНИ

II.

Якщо ця горстка інформацій змінила дещо образ нашого східнього сусіди, доповнім ще кількома даними, без яких він був би неповний. Українці кладуть велику вагу на розвиток міжнародної туристики. Цього року відвідає Україну півмільйона закордонних туристів, які принесуть молодій державі коло 40 мільйонів конвертних карбованців. (Уже тепер необмежена, безконтрольна можливість ввозу „твердої валюти" впливає на збільшення міжнародних зв'язків — М. Б.).

Від кільканадцятьох місяців Україна реалізувала внутрішні господарчі справи в багатьох випадках, не оглядаючись на Москву, що не значить, начебто Москва дозволяє їй на все. Економісти і керівники української господарки пильно старалися урухомити Національний Банк України, про що центральна влада в Москві не хотіла й слухати. Банк врешті заіснував. На його президента покликано п. Матвієнка. Починають поставати банки з мішаним капіталом. Одним з перших є польсько-український банк в складі ПКО, два банки білостоцького і вроцлавського та міського київського банку. Координатором цього банкового товариства є вроцлавська фірма АСТРО.

Українці є готові на всяку торговельну виміну і кооперацйні зв'язки з Польщею. Для них польські підприємства є одними з найважливіших і головних партнерів у ділянці кооперації. Та, на жаль, дотепер існують тільки найпростіші форми співпраці. Найновіші, але не півроку спізнені дані з березня біжучого року говорять про 175 спільних підприємств та понад 300 філій закордонних підприємств зареєстрованих на Україні (між ними понад 20 польських). Чи в найближчих місяцях рушить лявіна подібних спілок?

Та, здається ні, ми також свого часу забагато надій покладали на обіцянки. Все таки Україна тепер у цілком іншій ситуації ніж перед двома роками. Якщо скоро справиться з валютними справами (швидке заступлення карбованця народною валютою) і зараз зорганізує розв'язку в міжнародній торгівлі, то може вже в майбутньому році стати більш атрактивним партнером для закордонних капіталів як Польща. А вона діє дійсно скоро.

У Києві перед кількома місяцями діяло 10 консулятів (між ними Чехо-Словаччини, Франції, Німеччини, ЗСА і Польщі). Кілька з них уже перетворюються на амбасади, а кільканадцять країн є зацікавлених у відкритті станиць не тільки дипломатичних, але й торговельних у Києві і більших містах України.

Незалежно від змін, що мусять наступити в сфері законодавчій господарки і закордонної торгівлі України, ми чекати не можемо. Україна вже тепер пропаґує закордонним підприємцям поміщення їхнього капіталу в безпосередніх і посередніх інвестиціях, беручи за можливе:

— віддання на засаді концесій закордонним правним і фізичним особам місця у видобуванні копальняних сирівців, землі, лісових обширів для розвою продукції, що узгляднює як цілковите перетворення продуктів і їхнього експорту при захованні західніх вимог охорони довкілля;

— Акційну продаж або віддання у концесію нерухомостей, а спеціяльно недокінчених капіталовкладів;

— продаж закордонним підприємцям акції підприємств і оорганізацій;

— організування імпорту у власній валюті з можливістю реінвестування прибутків у господарку України;

— уможливлення заміни частин боргів держав, банків і закордонних фірм на шери і вартостеві папери або вклади у спільні підприєм ства, а також через віддання нерухомостей на власність закордонним капіталовкладникам.

Українці офірують довільні форми спільних підприємств господарчих і тор говельних, почавши від спілок, акційних товариств, корпорацій і концернів торговельних палат і створенню в будучому спеціяльних господарчих зон, запевняючи митні, податкові, валютові полегші при значно упрощеній адміністраційній процедурі. Утворення таких зон уже надійшли до Києва з Одеси, з районів Закарпаття і Донецького. Українці суґерують покликання подібних сфер діяння у районах безпосередніх до Польщі. Цих нагод, створених найближчим сусідом, не можна ані злегковажити ані відкладати напізніше, заслоняючись неурегульованими суспільно-політичними і національними проблемами.

Стільки сказав польський автор оптимістичної статті.

Беручи до уваги згаданий напочатку сьогоднішній стан міжсусідських „торговельних" відносин, застосування раціональної контролі продуктів першої потреби зможе відхилити нарікання українського населення та прихилити відповідальні кола до розмов щодо поважнішої розв'язки основних сусідських відносин.

Університети України знаходять високу оцінку

(мт). В Америці, як відомо, існує ієрархія високих шкіл. Загально прийнято, що Гарвард і Єйл — це найкращі університети ЗСА, а за ними йде ще кілька шкіл т.зв. Айві ліґ такі як Принстон, Колюмбія, Бравн, Пенсильвенія — старі і приватні престижні інституції східнього побережжя. Але є й ціла низка молодших університетів, в тому числі і деякі стейтові установи, які втішаються високим престижем, наприклад Каліфорнійський університет в Берклі, Мишиґанський університет, Чикаґський університет, Стенфорд, МІТ і інший. Звідки береться така публічна опінія і чи має вона якісь об'єктивні підстави? Адже в Америці діє понад 2,000 високих шкіл, що з них багато може похвалитися дуже доброю репутацією і тисячами успішних і впливових у країні випускників.

Кожного року тисячі молодих кандидатів, що кінчають середні школи і бажають продовжувати свою освіту в університетах, стоять перед дилемою: яку школу вибрати? Куди подавати свої заяви? хоч найчастіше вирішальними є географічне положення шкіл та кошти освіти, то для амбітних найздібніших студентів виринає також питання: котра школа ліпша? І щоб знайти відповідь на це питання багато молодих людей (а також їхніх батьків) шукають за довідниками, що спеціялізуються у подаванні того роду інформацій. Списки і адреси високих шкіл можна знайти навіть у популярних і загальновживаних словниках Вебстера, але для селективної інформації про найкращі школи існує ціла низка спеціяльних видань, таких як „Barron's Guide to the Most Prestigious Colleges", „Fiske Guide to Colleges", „The Gourman Report" і інші, що виходять новими виданнями щокілька років.

Саме про цей останній довідник хочемо поінформувати наших читачів. „Ґурман Репорт" відрізняється від названих вгорі двох інших довідників тим, що не подає точного опису інституцій, їхніх програм, студентів, професури, а дає т. зв. рейтінґ — оцінку, тобто визначує місце даної школи чи її програми на ієрархічній скалі вибраних, найкращих шкіл. Довідник цей виходить періодично у двох серіях: одна для коледжів, що подають підставову високу освіту, та друга — для аспірантських та професійних програм. У п'ятому виданні цієї другої серії, що вийшло 1989 року, включені також закордонні інституції і приємно завважити, що в числі найкращих шкіл репрезентовані також університети України.

Критеріями для оцінки університетів і програм є такі фактори: вік існування інституції і програми; кількість пропонованих програм і наукових ступенів; кваліфікації, професури, їхні досягнення і наукова продуктивність; квалітет наукової роботи студентів і їх практичні досягнення; вимоги для матрикуляції студентів; кількість зареєстрованих студентів; якість пропонованого курікулюм, стандарти і якість навчання, навантаження професорів, якість управління та настанова адміністрації до справ навчання та наукової роботи; наявність дорадників для студентів та допомоги їм у пошуках праці після закінчення школи; якість приміщень призначених для професійних шкіл; фінансова база інституції, її річний бюджет; квалітет бібліотеки: кількість і якість матеріялів в ній, їхня організація та доступність для студентів і професури.

Довідник Ґурмана для кожного нового видання робить новий огляд критичних опитувань: старим престижним інституціям не легко втримати своє першенство в постійному порівняльному змагу. Користуючись цим довідником, можна зорієнтуватись в яких дисциплінах які високі школи ведуть перед, і так наприклад, для студій архітектури — Гарвардський університет на першому місці, але Єйл аж на 12-му; для студій порівняльної літератури — на першому місці — Колюмбія, а Гарвард — на третьому; для студій економіки — на першому місці — МІТ; для студій німецької мови і літератури — на першому місці — Єйл (Гарвард — на 10-му); в математиці — перед веде Принстон в музиці — Каліфорнійський університет у Берклі; в праві і медицині — на першому місці — Гарвард ітд. ітд.

В такому контексті цікаво подивитися на списки закордонних високих шкіл. І так у списку 73 найкращих високих шкіл світу, довідник Ґурмана ставить на перше місце — Париж, на друге — Москву, на третє — Оксфорд, на четверте і п'яте — Кеймбридж і Гайдельберґ. В тому списку Київський університет займає 17-те місце, Львівський — 19-те, Харківський — 22-ге, Одеський — 48-ме — тоді, коли такі славні високі школи Европи як Больонія, Мадрид і Карловий університет у Празі займають кінцеві позиції (72,73, 74). Серед закордонних правничих шкіл, де на перших місцях — Париж, Оксфорд, Кеймбридж, Москва, Гайдельберґ, Львів займає 16-те місце, Київ — 22-ге, Одеса — 45-те. В медицині на першому місці — Париж, на другому і третьому — два медичні інститути Москви, а Оксфорд, Кеймбридж, Гайдельберґ і Мюнхен отримали місця 4, 5, 6, і 7. Серед медичних шкіл України згадані Львів (но. 24), Київ (но. 28), Одеса (но 29), Вінниця (но. 49).

Очевидно, всі того роду рапорти і оцінки часто арбітрарні, оперті на неповній інформації. Не всі країни охоплені цим довідником (але включені, крім ЗСА і Канади, Австрія, Англія, Бельгія, Голляндія, Греція, Данія, Еспанія, Ізраїль, Ірляндія, Італія, Німеччина, СССР, Франція, Чехо-Словаччина, Швайцарія, Швеція, Японія. Якби ми не ставились до того роду оцінок, треба признати, що вони формують публічну опінію і впливають часто на рішення студентів. Приємно, що університети України отримали високу оцінку, щоправда, під рубрикою „СССР". Маймо надію, що у наступному виданні вони будуть під рубрикою — „Україна" і що затримають, а то й підвищать свою оцінку.

Христина Ісаїв

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ У МОСКВІ

II.

Багатьох турбували „нерішучість" українського уряду відносно економічної унії, а деякі сусідні держави питали про існуючі кордони і наміри України відносно тих кордонів в майбутньому.

Усі ці складні питання і дискусії, котрі виринали на згадані теми, представники з України авторитетно вияснювали, подаючи статистику, нове законодавство, економічні проєкти, пропоновані конституційні зміни і багато інших інформацій. Вони також вказували на тяжку довголітню долю України і на дальше існуючий стан напруження між старою ґвардією і демократичним рухом.

Була мова про територіяльну непорушність і якими засобами Україна може її забезпечити (Гельсінкський Фінальний акт говорить про непорушність кордонів). Українці також запрошували делеґатів приєднатися чи визначити присутність міжнародних спостерігачів під час переведення референдуму. Усі ці дискусії вказали, що західні держави позитивно приймають хід України до повної незалежности. Вони також вказали, що Україна мусить тепер взяти багато більше самоініціятиви, щоб формальними шляхами запрошувати та інформувати держави Заходу про свої постанови.

Щоб закінчити цей перегляд праці, що її ми перевели у Москві, треба згадати ще декілька критерій чи вимог, які стоять перед Україною і на які держави Заходу будуть звертати велику увагу. Не можна також переочити деякі недомагання, котрі існували і, мабуть, будуть продовжуватися у некористь потрібного розвитку.

Захід керує свою політику щодо Союзу і тим самим України на підставі інформацій і дорадників, — неукраїнців, які неконечно прихильно ставляться до існування самостійної української держави. Захід теж неохоче дивиться на розпад Союзу. Україна, чи радше демократичний рух в Україні, дуже мало виявляє себе на міжнародних форумах. Мало пишуть про найновіші події англійською, французькою чи іншими мовами. Дуже замітний брак знання інших мов, спеціяльно англійської, яка тепер стала необхідною. Найгірше, це сильно закорінені в інформаційній системі перекладачі і перекладачки, котрі дуже часто редаґують і навіть спотворюють те, що говориться чи пишеться. Прикладів можна навести безліч, з пресових конференцій по-російськи і українськи, з передачі документів, котрими Захід користується і т. п. Україна про свій розвиток не подає жодної аналітичної інформації; це все виконують інші, за малим винятком зусилля української діяспори.

Захід дивиться на розвиток демократичної системи в Україні з точки погляду політичної й економічної сили. Тут важливі питання ядерного арсеналу й економічного розвитку і до якої міри Україна відокремить себе від Москви з цих причин. На жаль, демократичний уряд України ще не представив чіткої позиції, котра зацікавила б Захід в однолінійній угоді на користь України і цієї західньої країни в конкретній розв'язці тієї ж чи іншої проблеми. Таки цей підхід конечний на те, щоб Україна змогла відірватися від центру. В цьому аспекті поїздка Леоніда Кравчука до Америки і Канади не покрила всіх інтересів України і не відповіла на конкретні питання Заходу. Навпаки, зустріч Л. Кравчука і Спіженка, міністра безпеки здоров'я — залишили багато непевности і сумнівів.

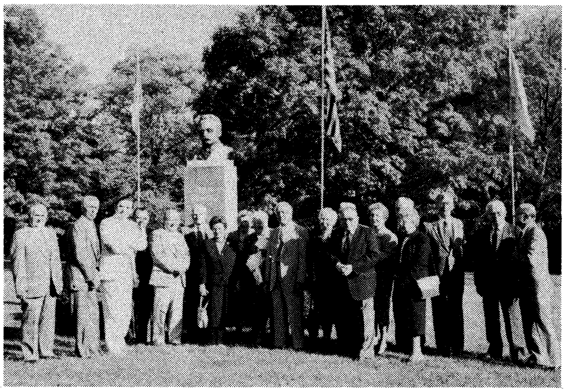
Щодо вужчої тематики конференції у Москві, представники з України, які брали участь вповні і може вперше зрозуміли важливість цього Гельсінкського процесу і його процедуральні вимоги і критерії. Але це тільки три особи, котрих нам з тяжкою працею вдалося туди прилучити. Всі інші, мінімально або зовсім не поінформовані, і щогірше, не зацікавлені у міжнародних стусунках на цьому рівні. Зрозуміло, майже усі депутати тяжко працюють над пекучими щоденними справами і вдодатку проводять передвиборчі кампанії. Але десь в усій цій активності мусять бути устійнені пріоритети і, поза візією, конкретний професійний підхід до зреалізування плянів.

Понад 70 років комуністичної системи знищили засади, які ми на Заході вважаємо підставовими для будови держави. Европейські держави чекають на представників України і діялог з ними для співпраці в майбутньому. Україна далі бореться з натиском від Москви, економічною кризою, наслідками Чорнобиля і демократизацією населення, котре хоче бачити конкретні зміни.

Часу дуже мало. Політична атмосфера колишнього Совєтського Союзу швидко міняється і погляди Заходу на події у Союзі також набирають конкретних позицій, багато з них непозитивних до аспірацій України. Жертви Чорнобиля тепер доходять до катастрофальних пропорцій, хоч західні експерти предсказували, що найгірші наслідки покажуть щойно після 10 років. Теперішнє міністерство здоров'я в Україні ганебно затаює правдивий стан, а депутати ще не мають часу поцікавитися цією справою.

Наш досвід у Москві показав, що було замало представників на те, щоб покрити усі найважливіші ділянки. Бюджети СКВУ малють і не дають змоги на так званий „follow-up", який є конечний, щоб послідовно виконувати працю. Одноразова присутність чотирьох представників з України недостатня на те, щоб нав'язувати контакти із західніми урядами та подавати найновіші інформації пресі і відділам різних урядових чинників, котрі оформляють світову політику. Тепер існує той критичний час і його треба використати. І то невідклично тепер.

З'їзд жовків'ян

Учасники з'їзду жовків'ян перед пам'ятником Іванові Франкові на оселі „Верховина".

Заходами Ініціятивного комітету відбувся в днях 21-го і 22-го вересня з'їзд жовків'ян на оселі УБСоюзу „Верховина". На ньому засновано Земляцьке Об'єднання Жовківщини. З'їзд у своїх рішеннях духовно єднався з українським народом в його змаганнях до закріплення проголошеної 24-го серпня 1991 року державности України та поряд з маніфестаціями у Вашінґтоні, Чікаґо і Лос Анджелес, які відбувалися в цьому самому часі, домагався від Президента і Уряду ЗСА визнання незалежности України, встановлення дипломатичних зв'язків із нею. З'їзд вирішив також видати історико-мемуарний збірник про Жовківщину, провести кампанію приєднування членства, встановити зв'язки з демократичними установами сучасної Жовківщини для співпраці та обопільної допомоги.

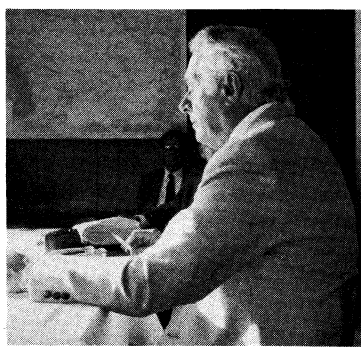
Ініціятивний комітет для переведення з'їзду жовків'ян організувався ще в минулому році і почав працювати з жовтня 1990 року. Його очолив д-р Володимир Боднар з Парми, Огайо, секретарем був інж. Богдан Саламаха з Балтимору, а членами — Єлисавета Дорота Казимира з Ріджайни, Канада, Дмитро Недовіз з Чікаґо, Богдан Цюропайлович з Коннектикат та Богдан Принада з Картерет, Ню Джерзі. Активізація жовків'ян не була легким ділом з огляду на те, що ця спроба творення реґіонального комітету була дуже запізнена в порівнянні до праці інших подібних комітетів. Щоб не гаяти часу, члени Ініціятивного комітету активно розшукували матеріяли про Жовківщину, домовлялися з експертами про статті.

У з'їзді взяло участь 34 особи. Вже 20 вересня почали з'їздитись жовків'яни на оселю. Реєстрація учасників почалась по обіді в суботу і тривала до третьої по полудні, щоб дати змогу землякам, чимало з яких не бачилися один із одним по сорок, а то й п'ятдесят років, відновити старі чи розпочати нові знайомства. Учасники з'їзду мали дві несподіванки ще до відкриття офіційних нарад. Це виставка живописних картин земляка д-ра Михайла Гука, між якими була теж одна бл. п. Александра Климка (руїни однієї з башт Жовківського замку), земляка та автора відомої в Галичині баталістичної картини бою під Крутами.

Другою несподіванкою було прибуття о. Лева Ґолдейда з парафії св. Юра в Ню Йорку із сфільмованим на відеотейпі актом перебрання міської церкви Різдва Христового в Жовкві отцями Василіянами та першої у ній Божественної Літургії, як теж містким альбомом світлин із тих відвідин Жовкви. Отець Лев розказав про перебіг перебрання міської церкви, про проґрес у Крехівському монастирі та побажав з'їздові успіхів у праці.

Офіційні наради почались о третій годині по полудні в головному будинкові оселі молитвою, яку відмовив з усіми о. Василь Штелень з України, української католицької церкви св. Володимира в Ґлен Спей Н. Й. Наради відкрив д-р Володимир Боднар, голова ініціятивного комітету, вітаючи присутніх о. пароха В. Штеленя та о. Лева Ґолдейда, учасників з'їзду, бажаючи усім провести час з'їзду в приємній, родинній атмосфері та винести потрібні рішення для дальшої праці землятства. Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять усіх тих жовків'ян, які загинули в боротьбі за волю українського народу, від рук одного чи другого окупанта, в конц таборах, засланнях далеко від рідної землі. В президію з'їзду обрано д-ра Володимира Боднара, головою, інж. Богдана Саламаху, секретарем.

В першій сесії з'їзду було дві доповіді. В першій доповіді „Земляцьке Об'єднання Жовківщини" д-р Володимир Боднар вказав на потребу створення такого землятства та його цілі. Доповідач зокрема зупинився на традиції видавання реґіональними комітетами історично-мемуарних збірників, вважаючи їх одним зі способів зв'язку між поколіннями, цей спосіб цементує духовно та координує сучасне з минулим і майбутнім. Він назвав основним завданням друкування збірника, а похідними в осягненні цієї цілі збір матеріялів, фондів та створення редакційної комісії. Доповідач запропонував з'їздові створити Земляцьке Об'єднання Жовківцини, обрати його управу, схвалити видавничі пляни, винести відповідні резолюції, як теж встановити зв'язки з демократичними інституціями і організаціями відродженої Жовківщини з нагоди проголошення незалежности України, подаючи їм матеріяльну і моральну допомогу та працюючи по наших поселеннях для їхнього добра. По доповіді вив'язалася коротка дискусія про наступний з'їзд (учасники мають намір скликати їх щороку). Згодом д-р Боднар передав одержане благословення з'їздові від Митрополита Канади Кир Максима Германюка, уродженця Нового Села на Жовківщині, та привіт від інж. Івана Фура, який працював в Жовківщині кооператором. Інж. Б. Саламаха, секретар, повідомив про привіти від Марії Козак-Каплистої, Єлисавети Дороти Казимири, інж. Осипа Мазурка з Канади, Ірени Павлюк-Войтів, Зени Павлюк-Кривоніс, мґр Володимири Кисілевської.

Д-р Володимир Боднар.

Другу доповідь — „Жовква — вчора, сьогодні і завтра" виголосив інж. Богдан Саламаха, базуючись на статті В. Коломійця в часописі „Відродження" з Жовкви та інших матеріялах. Доповідач вказав на жалюгідний стан історичних пам'яток, т. зв. „камінного літопису Жовкви". Хоч ще в 1977 році обласна Рада постановила створити в Жовкві історико-архітектурний заповідник, і це рішення затвердила Рада Міністрів України в 1979 році однак досі нічого не зроблено і ці архітектурні пам'ятки знищуються швидким темпом. Весною 1991 року скликано конференцію для обговорення плянування забудови Жовкви при участі львівських науковців. Конференція закликала керівників міста, щоб вони зберегли цей „камінний літопис" шляхом реставрації історичних пам'яток, зробили його містом-садом, культурним центром, а може й університетським містечком, привабливим для туристів, своїх і закордонних.

По цій доповіді вив'язалася загальна дискусія про назву міста (Жовква-Нестеров), спогади про Жовкву та думки про сучасні справи, маніфестація у Вашінґтоні. Ряд думок про ці справи учасники почули від д-ра Михайла Гука, який уміє вдержувати увагу слухачів притаманним йому стилем розповіди.

По перерві відбулась ділова сесія з'їзду, присвячена обговоренню плянів праці Землятства, зокрема публікації збірника. В дискусії взяли участь усі присутні і згодом прийняли рішення: створити організацію Земляцьке Об'єднання Жовківщини (назва), члени якого зобов'язуються до річної вкладки в сумі 10,00. дол. Вона покриватиме теж кошти видавання інформаційного „Листка Зв'язку". Головним завданням землятства буде видання історично-мемуарних матеріялів про Жовківщину, але, з огляду на фінансові і редакційні міркування, у формі серійних випусків (журналів). Землятство проведе кампанію приєднання нових членів, збірку фондів, а головне — матеріялів про Жовтківщину.

З'їзд вибрав управу Земляцького Об'єднання Жовківщини: голова і пресовий референт — д-р Володимир Боднар, заступник голови — Єлисавета Дорота Казимира, секретар і скарбник — інж. Богдан Саламаха, організаційний референт — Дмитро Недовіз. В Контрольну комісію обрано Богдана Цюропайловича і Мирослава Кулинича. Управа має право кооптації членів для реалізації плянів праці. До редакційної групи, зокрема збору матеріялів, зголосились усі члени управи, координатором став інж. Богдан Саламаха. Остаточне оформлення редакційної групи, і підібрання редактора запляноване видання залишається за управою.

В неділю, 22-го вересня учасники з'їзду взяли участь у Співаній Службі Божій в Церкві св. Володимира в Ґлен Спей. По цьому Богослуженні в намірені українського народу о. Василь Штелень відправив Панахиду за тих жовків'ян, які загинули у війні і повоєнний час в боротьбі за волю України, були знищені окупантами, загинули в далеких таборах і засланнях чи в діяспорних поселеннях. По обіді відбулася остання сесія з'їзду, на якій д-р В. Боднар виступив із „Спомином про жовківську ґімназію". Виступали теж із спогадами д-р М. Гук, Д. Недовіз про недавні відвідини Жовкви, Мирослав Кулинич поділився цікавими думками з майбутніми туристами.

В неділю з'їзд схвалив резолюції: привіт українському народові з нагоди проголошення незалежности 24-го серпня ц. р., долучення домагань з'їзду до домагань маніфестацій у Вашінґтоні, Чикаґо і Лос Анджелесі до уряду ЗСА визнати незалежність України і встановити з нею дипломатичні зв'язки. Схвалено встановлення зв'язків з демократичними установами і організаціями сучасної Жовківщини, друк історично-мемуарних матеріялів та організування ІІ-го з'їзду жовків'ян в 1992 році.

Як усе в житті, так і цей приємний з'їзд дійшов кінця. Прощались із сльозами в очах, обіцяючи зустрітися на наступному з'їзді. Д-р Володимир Боднар подякував від новообраної управи за участь, дружню атмосферу. Щире спасибі від Земляцького Об'єднання Жовківщини ініціятивному комітетові за підготовку з'їзду, працівникам оселі на чолі з Миколою Богданом, які допомагали в усьому для успішного проведення з'їзду.

Богдан Саламаха

Св. п. М. Голінко

Св. п. М. Голінко

Моя перша зустріч з св. п. Миколою Голінком відбулася в Німеччині після Другої світової війни в таборі Сомер Касерне в Авґсбурзі, де він мешкав з дружиною і працював у мотор поль.

В ті часи не було популярно признаватися, звідки ти родом, якщо ти народився у східній Україні. В розмові виявилося, що він жив і працював там, звідки і я родом, і це зблизило нас. Минуло таборове життя.

Почалася еміґрація. Я виїхав перший до Америки і вислав документи для подружжя Голінків. Ми замешкали в місті Трентоні, Ню Джерзі. Працювали разом у сталеварні 25 років. Молодість не знала втоми. Св. п. Микола Голінко незабаром переніс тяжкий удар: похоронив дружину, але не зневірився. Одружився вдруге і взявся виховувати дітей. Його старший син дійшов до чину підполковника, а також одержав докторат.

Св. п. Голінко був декілька років головою парафії української православної церкви св. Юрія Переможця, головою батьківського комітету при суботній школі українознавства. Він був секретарем, коли трентонська громада на чолі з св. п. Іваном Самокішем шукала за об'єктом для Українського Народного Дому. І вони доконали свого, підписавши контракт на 6 і пів акра землі з двома будинками, в той час як інші були байдужі.

Св. п. М. Голінко мав вдачу братися за працю, яку він думав виконувати. І прийшов час, що він взяв обов'язок бути головою 245-го Відділу УНСоюзу, в якому він показав свою відданість до Відділу. Влаштовуємо збори, ювілеї, приєднуємо нових членів. Ідемо на конвенції, на збори Філядельфійської округи, пікніки, і не з пустими руками, а з баняком вареників або голубців, котрі його дружина Соня приготовила і була завжди йому до помочі. Св. п. М. Голінко останнім часом хорував на серце. Більше часу перебував вдома, а все ж таки провадив запис парафіяльних книг. Прийшов час іти на вічний спочинок. В неділю, 8-го вересня, по полудні відійшов у вічність.

Трентонська громада відпровадила в четвер, 12-го вересня, його тлінні останки на цвинтар св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку. Наш відділ УНСоюзу втратив відданого союзівця, а я — помічника на союзовій ниві.

Управа 245-го Відділу в пам'ять довголітнього голови складає 100 долярів до місцевого комітету допомоги Україні.

Михайло Мартиненко,
секретар 245-го
Відділу УНС

Фундація Українського Вільного Університету

ділиться сумною вісткою з членами Фундації, професорами і студентами УВУ та українською громадою, що 26-го жовтня 1991 р. відійшла у вічність по тяжкій недузі на 70-му році життя

бл. п. д-р мед.

ІРЕНА ГРЕБЕНЯК

ЧЛЕН-ФУНДАТОР ФУНДАЦІЇ УВУ.

ПОХОРОН у п'ятницю, 1-го листопада 1991 р. о год. 9-ій ранку з церкви Святої Покрови Божої Матері, 97-06 — 87th Street, Ozone Park, L.I., N.Y., а відтак на цвинтар Calvary Cemetery, Queens, N.Y.

Родині покійної складаємо наше глибоке співчуття.

У св. п. покійної, управа Фундації УВУ призначила одну стипендію для студента (ки) з України на літній семестер 1992 р. при УВУ в Мюнхені.

Управа Фундації УВУ

З глибоким жалем повідомляємо приятелів і знайомих, що в суботу, 26-го жовтня 1991 р. відійшов у вічність наш найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ, СТРИЙКО І ШВАҐЕР

бл. п. д-р мед.

ІВАН ДАЧИШИН

нар. 15-го липня 1916 р. в Мостиськах, Україна.

ПОХОРОН відбувся 29-го жовтня 1991 р. з української католицької церкви св. Миколая, Чикаґо, Ілл. на цвинтар св. Миколая.

Горем прибиті:

дружина — СОФІЯ
донька — РОМА ЯЦУРА з мужем БОГДАНОМ
донька — ІРИНА СТАСЮК з мужем АНДРІЄМ і донечкою АДРІЯНКОЮ
брат — ЮРІЙ з родиною
братова — СОФІЯ з родиною
кузинка — ІРИНА ТІЛЕНШИК КАЧМАРСЬКА
свати — МАРТА і МАКО СТАСЮК
та ближча і дальша родина в ЗСА, Україні і поза нею

Товариство Українських Інженерів Америки Відділ в Бостоні

повідомляє зі смутком, що 5-го жовтня 1991 р. відійшов у вічність у віці 84 літ наш довголітній член

бл. п. інж.

Іван Михайлович Макарець

абсольвент Львівської Політехніки з 1937 р. у Відділі будови доріг і мостів

До часу свого переходу на пенсію покійний працював у фірмі Badger Engineers Inc. в Кембридж, Массачусет, а опісля служив як консультант у тій же самій фірмі. Як будівельний фахівець, подарував багато свого цінного часу і зусилля при будові української православної церкви св. Андрія в Бостоні від самого початку аж до завершення діла. Був рівнож знаний як талановитий артист-маляр.

Дружині і синові та їх ближчій і дальшій родині висловлюємо наше глибоке співчуття.

Управа Відділу

Ділимося сумною вісткою, що в суботу, 26-го жовтня 1991 р. відійшла у вічність

бл. п.

Олександра Петрівна Корнійчук

з дому Лавриненко

нар. 1-го березня 1924 р. в Запоріжжі.

ПАНАХИДА — вівторок, 29-го жовтня о год. 7-ій веч. в похороннім заведенні Waymem, 100 Franklin Avenue, Pearl River, N.Y.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — середа, 30-го жовтня 1991 р. о год. 10:30 ранку в цьому ж заведенні, а опісля на цвинтар Nyack, N.Y.

Залишені у смутку:

СИН
ДОНЬКА
ВНУКИ
МУЖ

Україна відзначила ювілей С. Русової

В останні дні вересня ц. р. Київський Союз Українок врочисто відзначив 135-літній ювілей народження Софії Русової — славної діячки українського жіночого руху, педагога, автора численних наукових та інших праць з ділянки педагогіки (зокрема, дошкільного виховання), літератури і мистецтва. Ювілейні святкування розпочалися в столиці України Києві, а закінчилися в с. Олешні недалеко від Чернігова, де народилася Софія. Але перед тим, як розповісти про святкування, бодай коротко згадаємо дещо з життєвого шляху нашої славної піонерки українського жіночого руху.

Софія народилася 18-го лютого 1856 року в садибі Олешні на Чернігівщині у французько-шведській родині Ліндфорсів. З 9 років жила в Києві, де закінчила гімназію та увійшла в українське патріотичне середовище Лисенків-Старицьких. З 1871 року, маючи лише 15 років, разом із сестрою Марією зорганізувала в Києві перший український дитячий садок, а також вела в Києві позашкільну освіту для дорослих. Одружившись з Олександром Русовим — визначним етнографом, фолкльористом та земським статистиком, в 1874—1876 рр. допомагала своєму чоловікові в підготові до видання повного „Кобзаря" Т. Шевченка у Празі (1876).

З 1879 р. Софія Русова вчителювала в Олешні. Ув'язнена 1881 року за революційно-патріотичну діяльність, вона була під постійним наглядом царських поліційних посіпак, часто міняючи місце свого перебування. З 1909 року була викладачем та професором на Вищих Жіночих Курсах у Фребелівському педагогічному інституті в Києві та співзасновником педагогічного журналу „Світло". Коли у вирі національно-визвольної революції розпочалося відновлення української державности, вже в 1917 році С. Русова стала членом Української Центральної Ради в Києві. Працюючи в міністерстві освіти, вона очолила департамент дошкільної та позашкільної освіти, зокрема дуже активно працювала в ділянці дерусифікації шкіл. З 1922 року — на еміґрації, а з 1923-го — в Празі, де працювала професором педагогіки Інституту ім. Михайла Драгоманова.

Серед численних праць, які написала Софія Русова, варто згадати такі як „Теорія і практика дошкільного виховання" (1924), „Сучасні течії в новій педагогіці" (1932), „Роля жінки в дошкільному вихованні" (1934), „Моральні завдання сучасної школи", підручники з географії та французької мови та багато інших. Останню книжку — „Україна в творах її письменників" Русова закінчила писати перед смертю, маючи тоді вже 84 роки. Померла вона в Празі 5-го лютого 1940 року, де була похована на цвинтарі Ольшани.

В Києві вшанування роковин з дня народження Софії Русової відбулося в переповненій домівці Союзу Українських Жінок 27-го вересня. Програму вечора вела Галя Доцюк та Роксана (на жаль, не пригадую її прізвища). Нав'язуючи до творів ювілятки, Галя Доцюк між іншим сказала: „У своїй праці Теорія і практика дошкільного виховання Софія Русова писала: Нехай наша українська школа нагадує українську хату. Нехай у ній звучить рідне слово, а на стінах школи висить портрет апостола правди і науки Тараса Шевченка... Вона все життя любила його і черпала в ньому надхнення для своєї праці".

Павло Громовенко прочитав дещо з тих творів, які вперше ввійшли до празького повного видання „Кобзаря" Т. Шевченка, над яким, як було вище зазначено, багато працювала Софія із своїм чоловіком Олександром. Крім того, були виконані деклямації віршів, в тому числі один з віршів Володимира Яворівського, пісні та гру на фортепіяні.

З виступів учасників вечора присутні мали змогу довідатися про цікаві, а то й трагічні моменти з життя та діяльности Софії Русової. Наприклад, завдяки її старанням у світ появилося перше видання першої української дитячої опери Миколи Лисенка „Коза-дереза". Від цієї опери розпочалося музично-родинне виховання дітей.

Або таке. Хоч Софія вже була в останній стадії вагітности, проте це не було жодною перешкодою для царських катів запроторити її в тюрму за її діяльність, яка була не по нутру царському режимові. І хоч її таки звільнили, але лише тоді, коли вона народила сина Михайлика...

У мистецькій частині вечора слухачі з приємністю слухали виступ співака та гітариста Олега Павлишина, який проспівав вірші Вол. Самійленка та Євгена Плужника („Далека Галя").

Внучка Софії Русової — 85-річна Ніна Михалевич, яка прибула з Філядельфії, аби взяти участь в ювілейних врочистостях своєї славної бабусі, пригадує такий незабутній момент. Коли перед наступом московсько-большевицької навали родина Русових разом з урядом УНР вимушена була лишити Київ і опинитися в Кам'янці Подільському, тамтешні люди, сказала вона, „дуже привітно і дружньо нас привітали... Попереду великої маси людей ішло чимало дітей, які співали „Ще не вмерла Україна"... Мабуть, будучи дуже здивований такою милою несподіванкою, Головний Отаман Симон Петлюра висів із свого авта, взяв на руки одну з дівчаток, які демонстрували, і міцно її поцілував"...

Учасники вечора також довідалися, що в садочку Ліндфорсів (помешкання Марковських), який містився недалеко оперного театру в Києві, 1874 року вперше в Україні була виставлена Лисенкова опера „Різдвяна ніч". Оскільки в ті часи царська цензура суворо забороняла і переслідувала все, що мало щось спільного з українською мовою, там було зазначено, що автором лібретта до тієї опери був Ліндфорс (чужинецьке прізвище), а не Людмила Старицька, як було в дійсності. Тільки таким чином вдалося виставити тоді ту оперу.

По дорозі до Олешні, де мала відбутися друга частина ювілейних вшанувань Софії Русової, зупиняємося в Чернігові — місті, яке колись було центром племени сіверян, а в IX столітті увійшло до складу Київської Руси й було після Києва найважливішим і найбагатшим містом Київської держави. З приємністю повинна зазначити, що так сталося, що мені довелося заночувати в домі Олександра Лук'яненка — рідного брата добре відомого в Україні Левка Лук'яненка — голови Української Республіканської Партії. Олександер, який є головою кооперативи, дуже подібний до свого брата.

І ось, нарешті, в неділю, 29-го вересня, прибуваємо до Олешні — села, де народилася Софія Русова. Нас — групу українських жінок з Києва та Америки — вийшли зустрічати наші „сестри і брати по крові" з Олешні та, може, з інших міст та околиць бо тих, що вийшли зустрічати нас, було досить багато.

Хоч вже був кінець вересня, проте, як на осінь, погода була тепла і приємна. Навіть жовтого листя було ще дуже мало — переважно майже все ще зелене, наче влітку. Такою виглядає також садиба, де народилася наша ювілятка. Окутані садами та бур'янами, вдалині виглядають стіни якоїсь досить запущеної старої будови. Хто там живе? А може там міститься якийсь музей?

Виявляється, що ні. Довідуємося, що там тепер міститься шпиталь. При тій нагоді внучка Софії — Ніна розповіла про такий випадок. „В роки революції, — сказала вона, — видно, під намовою ворогів України, загін большевиків ввірвався до нашої садиби, аби знайти щось компромітуюче в їхніх очах. Коли нічого не знайшли і загін виходив з воріт нашої хати, несподівано впало на землю з високого дерева, яке росло тут при дорозі, велике гніздо журавлів (лелек). Чому воно мало впасти в той самий час — ніхто не знав. Дехто з наших сусідів казав, що то було передвісником якоїсь поганої події. Мовляв, коли впало на землю довголітнє гніздо журавлів коло хати — значить, бодай на певний час занепаде також воскресла українська держава... Може й так..."

Довідуємося, щось подібне сталося в садибі Русових в Олешні ще 1902 року, коли українська громада відзначала 25-ліття науково-етнографічної та фольклористичної діяльности Олександра Русова. Коли ювілейні вшанування закінчилися і гості розійшлися додому, раптом на подвір'ї на возі з'явилася група жандармів. Не звертаючи уваги на протести Русових, жандарми повскакували до будинку і набравши до своїх торбів багато різних книжок та паперів, які їм попадалися на очі і кинувши все те до воза, поспішно кудись від'їхали. Куди і чому — нікому не було відомо.

Користуючись хоч і осінньою, але ще гарною і теплою погодою, ювілейне свято в Олешні, програмою якого провадили Галя Доцюк та Раїса Решетнюк (Союз Українок Чернігова), відбулося під голим небом на одному з майданчиків Олешні.

Представниця українського жіноцтва Львова Надія Леськів у своєму виступі зазначила, що хоч Софія Русова, походячи з заможного роду, змогла б влаштувати своє особисте життя якнайкраще і безтурботно, проте в своєму житті вона воліла поставити на першому місці служіння своєму народові і боротьбу за самостійну українську державу — навіть якщо б її діяльність була пов'язана із загрозою поневіряння по тюрмах.

З нагоди ювілейного свята наспіли привітання та побажання від українських жіночих організацій, в тому числі з Америки. Від імени Союзу Українок Америки (Відділ Ню Йорк) своїм листом зібраних вітали Марія Савчак, як голова, та Марія Томорук, як секретарка. Авторка цих рядків особисто вітала українське жіноцтво від імени Округи Союзу Українок Огайо. Також мені була дана шана зачитати привітання від Іванки Шкарупи, як голови, та Надії Дейчаківської, як заступниці голови Окружної Управи Союзу Українок Відділу Огайо.

Велику ролю не тільки в організації, але також у проведенні ювілейного свята Софії Русової виконали голова Союзу Українок Києва Олена Суслова та її заступниця Надія Самуляк, за що їм належить щира й сердечна подяка.

Треба зазначити, що крім внучки Софії Русової — Ніни Михалевич, яка прибула з Філядельфії, аби взяти участь у ювілейних вшануваннях своєї бабусі, з цією метою прибули з-за кордону ще й інші ближчі і дальші родичі ювілянтки, а саме: з Праги — брат Ніни Олександер Ліндфорс та з Америки Оля Рудакевич і Леся Михалевич — дочки Ніни, та Софійка — донька Олі Рудакевич.

Олена Мовчан

МІНІСТЕР ЮСТИЦІЇ РСФСР Ніколай Фьодоров заявив, що частину кредитів у твердій валюті, одержаних Совєтським Союзом з-за кордону, ЦК КПСС використовував для замаскованого фінансування комуністичних партій Італії, Греції, Португалії та інших країн.

● РОЗШУКИ ●

Шукаю своїх рідних, що перебували в місті Дітройті **МИКОЛУ І ФЕДОРА МИХАЛЬЧУКІВ** або їхніх дітей **МАРІЮ, ІВАНА, ЯРОСЛАВА І ПЕТРА.**

Може хтось із родини Михальчуків відгукніться. Моя адреса:

285804 Україна
Івано-Франківська обл.
Коломийський район
село Остапнівці
вул. Леніна 17
Яремчук Іван Дмитрович

Шукаю моїх двоюрідних сестер **ОЛЕНУ І МАРІЮ СВАРНИК.** Їхній батько, а брат моєї матері **Семен Сварник** помер в Ню Йорку у 1962 році. Прізвищ сестер тепер на знаю. Писати на адресу:

Микола Виногродський
252124 Київ — 124
вул. ім. Івана Лепсе
дім ч. 21 кв. 25